

Saarenmaan muistelmät

Kirjoittanut Eero Vesala

Saarenmaan muistelmat

Sain olla mukana Perhonjokilaakson Matkatoimisto Oy:n järjestämässä 7 päivän loma- ja hoitopakettiretkellä Saarenmaalla. Meitä maakunnan väkeä oli retkellä viisikymmentä henkeä. Lomakohteemme oli uusi Merihotelli. Tämä uusi Merihotelli sijaitsee Kuresaaren kaupungissa, meren rannalla ja Piispanlinnan läheisyydessä. Linja-autoliikenne Ahon linja-autolla matkustimme Saarenmaalle. Saarenmaan kiertoajelut tehtiin samalla Ahon autolla. Kuljettajamme oli Lauri Veikonpoika Timmerbacka Kaustiselta. Matkareittimme kulki Jyväskylän kautta Helsinkiin. Helsingistä jatkoimme Tallink laivalla Tallinaan. Tallinan satamassa oli meitä vastassa opas nimeltään Ehti Meijel. Oppaamme Meijelin opastuksella otimme suunnan Saarenmaata kohti. Matkan varrella saimme nähdä ja oppaaltamme saimme kuulla miten Viron maaseutu autioitui Viron ollessa Venäjän (Neuvostoliiton) vallan alla. Entisiä rappeutuneita kolhoositiloja oli tosin muutamia matkareittimme varrella. Virksun satamassa olimme klo 18.40. Reguna lautalla jatkoimme matkaa Kuivaston satamaan. Merimatkaa kertyi kahdeksan kilometriä. Kuivaston satamasta oli merikylpylään matkaa vielä seitsemänkymmentäviisi kilometriä.

Nähtävyyksistä mainitsen tämän Kuivaston ja Kuresaaren väliltä, Muhonsaari asukasluvultaan noin 2000 henkeä. Pengertie yhdistää Muhon ja Saarenmaan saaret toisiinsa. Liivan kylä ja siellä oleva Pyhän Katariinan kirkko. Tulomatka Saarenmaalle kesti 13-14 tuntia. Perille saavuimme klo 20.30, majoituttiin, ruokailtiin ja tutustuttiin Ehti Meijelin opastuksella Merihotellin nähtävyyksiin.

6.8. Meillä oli lääkärin tarkastus ja lääkärin määräämistä hoidoista saimme nauttia. Piispanlinna saimme tutustua oppaamme Marja Peepin opastuksella. Piispanlinna on aivan ainutlaatuinen linna ja linnake. Linnaa ympäröi neljä-viisimetriä korkea muuri, sekä noin kaksikymmentä metriä leveä kanava, jossa vettä on noin kaksi-kolme metriä. Linnan kierroksen jälkeen tutustuttiin vielä Kuresaaren nähtävyyksiin. Käytiin Ramasaaren satamassa, oppaamme oli edelleen Marja Peep.

7.8. päivä aloitettiin nosmaalisti. Ensin aamupala ravintolassa. Aamulenkki kaupungilla. Ravissa käytiin saamassa hoidot. Illalla sitten tutustuttiin Kuresaaren toiseen kylpylähoteleihin Saarenmaan valssiin. Tutustumiskierroksen jälkeen saimme kuulla ja nähdä Aatamintalon tuotantoa. Esittely Viron kielellä, piti rouva Ingrid Hill, miehensä Olli Hillin tulkatessa meille suomeksi. Talon tuotteita ovat petauspattjat, peitteet ja tyynyt aidosta australialaisesta lampaanvillasta. Tilauksiakin tehtiin, joten Hillien villavuodevaatteita nähdään Vetelissä ja Kaustisellakin.

8.8. Aamupäivä normaali, lenkkiä, voimistelua, kaupungilla kiertelyä, sekä raveissa käynti. Näin tätä kaunista ja aurinkoista keskiviikko päivää Kuresaaren Merikylpylässä vietettiin. Illalla klo 18.30 suuntautui retkemme Nasvan kylään, maatilan kala iltaan. Ennen maatilalle menoa tutustuttiin taistelualueeseen, jossa Neuvostoliiton ja Saksan sotilaat kävivät viimeiset taistelut Viron maaperällä. Täällä Tehu mardi muistomerkin paikkeilla saksalaiset joukot kärsivät murskatappion. Muistitiedon mukaan saksalaisia sotilaita oli kaatuneina niin paljon, että rantavedet värjäytyivät punaisiksi verestä. Täällä virolaiset taistelivat veli veljeä vastaan, koska Saksan ja Neuvostoliiton armeijoissa oli kummassakin virolaisia sotilaita. Tehu mardi muistomerkitä siirryimme Nasvankylään Tihemetsa taloon jossa talon emäntä Aina Käesel otti meidät sydämellisesti vastaan. Oli siellä menoa ja meininkiä, pöydät oli katettu. Oli savukampelaa, kotileipää, maalaisvoita ja kotikaljaa. Musiikkipuolesta vastasi hanuristi Naine Lamp. Ja täytyy sanoa ettei sellaisia haitarin soittajia kun Naime Lamp, mene kuin yksi tusinaan. Talon emäntä Aina Käesel ja hanuristi Naime Lamp esittivät Viron kielellä "Kotikylän laulun". Kun oli tarpeeksi ruodittu kampelaa ja nautittu muistakin pöydän antimista, alkoikin sitten yhteislaulanta jota Naime Lamp säesti haitarilla. Hauskan ja erittäin muistorikkaan illan päätteeksi jätettiin hyvästit ja kiitokset talon välle ja palattiin tyytyväisinä Merihoteleihin.

oli Pankka pankkeli, joka sijaitsee Soila salmen rannalla. Pankka pankkeli on Saarenmaan korkein kohta. Tämä törmä jyrkänne on hurjan näköinen katseltava, kun vaahtopäiset valkoiset aallot kiehuvat 20-30 metriä suoraan alhaalla. Seuraavaksi pysähdyttiin ihailemaan tuulimyllyrivistöjä Anglan kylässä. Tutustuttiin Pyhän Katariinan kirkkoon. Täällä karjan kirkossa lauloimme yhdessä "Herraa hyvää kiittää", ennen kun poistuimme vanhasta kirkkopyhäköstä. Viimeinen kohteemme oli Kaalin meteoriit-tikraateri. Milloin tämä kraateri on syntynyt ei voida varmuudella sanoa. Kraateri on läpimitaltaan 110 metriä. Vesirajan leveys on 40 metriä. Veden syvyys 6 metriä.

Presidentti Halosen vieraillessa presidentiksi tulonsa jälkeen Virossa ja Saarenmaalla, hän istutti nimikko tammensa Kaalin kartanon pihapuistoon, tutustuessaan Saarenmaan maaseutuun ja Kaalin meteoriitti kraateriin.

Vielä tutustuttiin käsityönäyttelyyn Kaalin koulutiloissa. Mainiona oppaanamme ja loputtomien viitsien kertojana retkellämme oli Marja Peep. Opastamme Peepiä muistimme pienellä lahjalla, Martti Mäki-Petäjän kiittäessä ja halatessa meidän kaikkien puolesta. Oppaamme jäi pois kyydistämme ennen Kuresaarta. Näin päättyi tämä erittäin avartava maaseutukierros, jonka aikana saimme nähdä laajoja viljelysalueita, hoitamattomia metsiä, joitakin karjatiloja ja vanhaa Saarenmaalaista kulttuuria.

Viimeisenä lomapäivänämme perjantaina 10.8. saimme viimeiset hoidot. Käytiin tekemässä viimeiset tuliaisostot Kuresaaren torilla. Läksiäistilaisuus oli Saarenmaan valssi hotellissa. Oppaamme Ehti Meijel toivotti meidät tervetulleeksi läksiäistilaisuuteen, sekä järjesti tietokilpailun Saarenmaan tuntemuksestamme. Pöytä kymmenessä oli Saarenmaan tuntijat, jotka myöskin palkittiin Saarenmaalaisella tuotteella. Mäki-Petäjän Auli ja Martti luovuttivat oppaallemme Ehti Meijelle pienen lahjan retkeläisten puolesta. Aulin kiittäessä opastamme, viikon miellyttävästä yhdessäolostamme, Virosta ja Saarenmaansta saaduista tiedoista, hyvästä huolenpidosta ja antoisista maaseuturetkistä. Viimeisen yhteisen tilaisuutemme päätteeksi lauloimme "Viimeinen ilta". Kävimme vielä illalla Merihotellin ravintolassa, kaparee illassa, jossa esiintyivät Kuresaaren nuoret kaparee tanssijat.

11.8. lauantai, aamulla aikainen herätys. Lähtö Merihotellista klo 8.40. Viirret lautalla mentiin Kuivannan satamasta Virtsuun. Tallinnaan tultaessa kiertoajelu vanhassa kaupungissa. Viimeiset ostokset ja kotiintuliaisets ostettiin Tallinnan sataman, Merikeskuksesta. Tallink Melodia lautalla tultiin paluumatkalla Tallinnasta Helsinkiin. Tulliselvitysten jälkeen lähdettiin kohden kotimaisia. Tähti Baarissa Heinolassa pysähdyttiin, kahviteltiin ja vähän jaloiteltiin. Tulomatka kesti lähimain 20 tuntia. Yön hiljaisina ja pimeinä tunteina saavuimme vihdoinkin kotimaisemiin.

Tämä Saarenmaan retki, vaikka se oli matkoja ajatellen pitkä ja raskas. Retkenä se oli antoisa. Saimme seurata paikan päällä veljeskansamme Viron tämänhetkistä elämää. Ja täytyy todeta, että paljon on vielä parannettavaa, ennen kuin Viro saavuttaa Suomen elintason.

Muistelmat Saarenmaan retkestä kirjoitti Eero Vesala

Eero Armas Vesala syntyi 27.11.1923 Evijärvellä, kuoli 27.3.2004 Kaustisella.

Elli Margareta Vesala e.Pesola syntyi 23.1.1925 Kaustisella, kuoli 6.6.2004 Kaustisella

Vesalan käsikirjoituksen pohjalta kirjoitti 2.12.2004 Aake Uusitalo